

Rune Birger Nilsen
22. November 2023
Medhaugen 14
5174 Mathopen
Runebirger@yahoo.no

Bergen; 21. November 2023

Klima- og miljødepartementet
Kongens gate 20, 0153 Oslo
Postmottak@KLD.dep.no

KLD ref; 23/4507

Tilsvar på Klima- og miljødepartementets redegjørelse på anvendelse av § 9 i vannforskriften innen oppdrettsnæringen

Klima- og miljødepartementet (KLD) besvarte kun delvis på mitt brev- og avgitte svar- gir et feilaktig inntrykk av at Norge gjør mer enn det som er påkrevet i vanndirektivet. Jeg vil med dette brev punktvis konstatere de faktiske forhold.

1. Rekkefølgefeil resulterer til feil ordlyd og uharmonisk innhold

KLD saksbehandler påpeker selv rekkefølgefeilen i brev ved skrive at Stortinget innlemmet vanndirektivet i februar **2009** ved behandling av St.prp nr. 75 (2007-2008), og vannforskriften ble vedtatt 15. desember **2006** og trådte i kraft 1. januar **2007**. Vannforskriften ble altså vedtatt før Stortinget formelt hadde behandlet innlemmelse av vanndirektivet i EØS-avtalen. Det har derfor sannsynligheten mot seg at forskriften samsvarer med vanndirektivet. Det finnes heller ingen noen holdepunkter for at forskriften skulle være en slags de facto implementering av direktivet i norsk rett. Det finnes ingen henvisninger i den opprinnelige forskrift som nevner eller henviser til direktivet. Det er kun naturmangfoldloven § 26a- som Stortinget vedtok 20. november 2018- og som ble sanksjonert 14. desember 2018, som er den første og eneste hjemmel som spesifikt viser til vanndirektivet. Dvs. før denne dato finnes det ingen lovhjemmel i norsk rett for noen organ til å gjennomføre vanndirektivet i norsk rett. Teksten i § 26a taler sitt klare språk:

«Kongen kan fastsette de forskrifter som er nødvendige for å gjennomføre Europaparlamentets- og rådsdirektiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av rammer for fellesskapstiltak for vannpolitikk i norsk rett».

Før 14. desember 2018 fantes det ingen formell lov som delegerte noen lovkompetanse til den utøvende makt mht. kompetansen til å vedta forskrifter og vannforvaltningen som bygget på vanndirektivet.

KLD sendt nylig ut en høring som bekrefter rekkefølgefeilen. Vannforskriftens § 12 har implementert vanndirektivets artikkel 4(7) feil.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-forslag-til-endringer-i-vannforskriften/id2992564/>

De faktiske forhold overrasker ikke. Rekkefølgefeilen gir nå utslag og jeg kan påpeke ytterligere feil ordlyd og uharmonisk tekst. Det er ikke bare forskriftens § 12 som innehar feil ordlyd, forskriftens § 1 har i tillegg implementert direktivets artikkel 1 feil. Ordlyden i forskriften er feil og forskriftens § 1 er dessuten mangelfull. Ikke nok med det, det er flere feil

i forskriften. Det er bare å foreta et dypdykk så vil KLD oppdage at også forskriftens § 4 er feil. Og det er sikkert mer. Jeg har gjennom Norges Miljøvernforbund (NMF) bidratt til et høringsinnspill på revisjon av vannforskriften. Jeg vil hen vise til vanndirektivet er et minimumsdirektiv, i dag befinner forskriften seg flere hakk under et minimum. Oppsummeres punkt 1 kan det lett konstateres at rekkefølgefeil gir feil ordlyd og feil praksis. KLD tar dermed feil mht. egne analyser og forklaringer.

2. Anvendelse av vannforskriftens § 9

KLD hevder å ha formel rett i at Norge ikke behøver å innfri kravene i vanndirektivet før vannforvaltningsperioden (2027-2033). Videre hevder KLD at Norge er dyktige som ikke utnytter muligheten til å ligge over 8 år etter EU-landene, men kun en 6-års plansyklus etter, slik at Norge jobber i takt med resten av Europa. For Norges forpliktelser, som altså ligger en planperiode på 6 år etter, medfører det at den opprinnelige fristen for måloppnåelse i 2021 kunne utsettes til 2027 og 2033. I neste runde med oppdaterte vannforvaltningsplaner for årene 2027-2033, kan utsatte frister altså kun brukes når det begrunnes med naturforhold.

Norge har derfor anledning til å gi utsatt frist fra 2027 til 2033 for vannforekomster der forbedringene av tekniske årsaker, uforholdsmessige kostnader eller naturforhold ikke lar seg gjennomføre. Utfordringene med påvirkning fra lakselus og rømt fisk på ville fiskebestander vedvarer, til tross for at det i forrige planperiode ble enighet om kunnskapsgrunnlaget slik at disse temaene kom inn i arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for årene 2022-2027.

KLD erkjenner økologiske utfordringer knyttet til rømninger og lakselus, men KLD er sikkert klar over at i eget brev av 2016 ble ESA forledet til å tro at problemstillingene knyttet til lakselus på villaks, sjørørret og sjørøye skulle bli prioritert hardt for planperioden 2022-2027.

In the latest RBMPs (2016-2021) to be approved in the near future, sea lice and escapes has not been included due to lack of knowledge of impact. Work is still going on in competent authorities to provide necessary knowledge and data on influence from aquaculture on water body level and on stocks of wild salmon, sea trout and sea char. Considerable effort is invested to include these issues in RBMPs for the period 2022-2027.

KLD forklarte dessuten ESA at det er gode rutiner for håndtering av eventuelle forurensningsproblemer knyttet til avfallshaugene under oppdrettsmerdene og at det ikke er nevneverdige problemer knyttet til nitrogennivået i sjøen.

Gjennom prøving og feiling har oppdrettsnæringens praksis pågått i Norge i ca. 50 år. Næringen har gjennom disse 50 år utsatt vannforekomstene for de samme miljøbelastningene, forskjellen er at påvirkningene er langt mer omfattende i dag, også geografisk. Næringen øker i omfang og nye oppdrettsanlegg settes i drift. Faktum er at oppdrettsnæringen alltid har medvirket til forringelse av vannforekomstenes økologi i form av: Rømninger (oppdrettslaks og svartelistet anadrom regnbueørret), lakselus, skottelus, virus, bakterier, medisiner, mikset avfall som tilføres vannforekomstene urensset og dårlig dyrevelferd i merdene, der også rensefisken får veldig hard medfart.

Oppsummert

Rekkefølgefeil ved transformering og implementering av vanndirektivet i norsk lov og rett har medført til feil praksis i blant annet oppdrettsnæringen. Stortinget og Regjeringen ønsker mer oppdrett og målet er å femdoble biomassen. Hvis Norge skal kunne innfri retningsvalget og

kravene nedfelt i vanndirektivet, må vanndirektivet følges opp. Først må vannforskriften revideres slik at den innholdsmessig har en langt mer harmonisert ordlyd med vanndirektivet. Derneft, med en god forskrift for hånden, må oppdrettsnæringens praksis legges radikalt om.

Endringsviljen i oppdrettsnæringen har vært fraværende i 50 år og jeg ser ingen tegn til nødvendig endringsvilje i dag. Jeg er sikker på at Norge vil søke ESA om ytterligere utsettelse i tid om å innfri vanndirektivets retningsvalg og krav. Jeg er sikker på at miljøkravene ikke blir innfridd i perioden 2027-2033. Da gjenstår det å se om KLD, Storting og Regjering kan gjøre mine ord til skamme.